

PRO BONO

Marec/2024

1. ZÁKON O ROZPOČTE VEREJNEJ SPRÁVY NA ROKY 2024 AŽ 2026

Jedným z najvýznamnejších zákonov, ktoré právny poriadok Slovenskej republiky obsahuje, je bezpochyby **zákon o rozpočte verejnej správy**. Rozpočet verejnej správy sa zostavuje za štátny rozpočet a rozpočty ostatných subjektov verejnej správy na **obdobie troch rokov, aktuálne sa jedná o roky 2024, 2025 a 2026**. Návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2024, ktorým sa v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy schvaľuje štátny rozpočet, **bol predložený v rámci materiálu „Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026“** na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

Princípy zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026, osobitne rozpočtu na rok 2024 tak v príjmovej ako aj výdavkovej časti rozpočtu, sú uvedené v texte a jednotlivých prílohách návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026.

2. NOVELA ZÁKONA O ŠTÁTNEJ PODPORE NÁJOMNÉHO BÝVANIA

Obsahom tohto príspevku je predovšetkým **zmena neštandardnej úpravy orgánov Agentúry štátom podporovaného nájomného bývania**, a to najmä úpravy jej **predstavenstva**. Novelou zákona o štátnej podpore nájomného bývania dochádza napríklad k (1) **zmene v spôsobe kreovania členov predstavenstva Agentúry štátom podporovaného bývania**, k (2) **vypusteniu sedemročného funkčného obdobia členov predstavenstva**, či k (3) **vypusteniu taxatívneho výpočtu odvolacích dôvodov vo vzťahu k členom predstavenstva Agentúry štátom podporovaného nájomného bývania**.

3. NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNOM POISTENÍ

Obsahom tohto príspevku je priblíženie zmien, ktoré prináša novela zákona o sociálnom poistení. Podstatou zmien, ktoré novela do zákona o sociálnom poistení priniesla, je najmä **predĺženie obdobia uplatňovania tzv. odvodovej úľavy pre zákonom stanovený okruh zamestnávateľov v poľnohospodárskom a potravinárskom sektore**. Okrem predĺženia predmetného obdobia dochádza novelou zákona o sociálnom poistení aj k **rozšíreniu okruhu zamestnávateľov v poľnohospodárskom a potravinárskom sektore, na ktorých sa táto odvodová úľava bude uplatňovať**.

4. NOVELA ZÁKONA O ODPLATÁCH

Novela zákona o odplatách predstavuje právny základ, umožňujúci **poskytnúť verejné prostriedky formou príspevku v civilnom letectve, ako minimálnu pomoc alebo štátnu pomoc, na vykonávanie pravidelnej obchodnej leteckej dopravy** medzi letiskami určenými na vykonávanie obchodnej leteckej dopravy na území Slovenskej republiky **alebo medzi týmito letiskami a letiskami mimo územia Slovenskej republiky**. Poskytnutím príspevku v civilnom letectve na uvedený účel sa **umožní aj realizácia záväzkov, ktoré Slovenskej republike vyplývajú zo schválených investičných zmlúv**.

5. NOVELA ZÁKONA O NIEKTORÝCH OPATRENIACH NA ÚSEKU ENVIRONMENTÁLNEJ ZÁŤAŽE

Obsahom tohto príspevku je **novela zákona o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže**, ktorej cieľom je **úprava niektorých problematických ustanovení zákona o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže**. Problematickosť spočíva predovšetkým v možnom nelegálnom čerpaní verejných zdrojov - fondov Európskej únie.

6. NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA

Obsahom tohto príspevku je novela Trestného zákona, ktorá prichádza ako reakcia na niektoré ustanovenia nedávnej novely Trestného zákona, týkajúce sa **premlčacej doby v prípade niektorých trestných činov**. Konkrétne sa jedná o **trestné činy proti životu a zdraviu, trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti, trestné činy proti rodine a mládeži a trestné činy proti iným právam a slobodám**, kde by mala byť zachovaná **doterajšia právna úprava trestnosti v dôsledku premlčania**.

ZÁKON O ROZPOČTE VEREJNEJ SPRÁVY NA ROKY 2024 AŽ 2026

1. ABSTRAKT

Jedným z najvýznamnejších zákonov, ktoré právny poriadok Slovenskej republiky obsahuje, je bezpochyby **zákon o rozpočte verejnej správy**. Rozpočet verejnej správy sa zostavuje za štátny rozpočet a rozpočty ostatných subjektov verejnej správy na **obdobie troch rokov, aktuálne sa jedná o roky 2024, 2025 a 2026**. Návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2024, ktorým sa v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy schvaľuje štátny rozpočet, **bol predložený v rámci materiálu „Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026“** na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

Princípy zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026, osobitne rozpočtu na rok 2024 tak v príjmovej ako aj výdavkovej časti rozpočtu, sú uvedené v texte a jednotlivých prílohách návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026.

2. PODSTATA ZÁKONA O ROZPOČTE VEREJNEJ SPRÁVY

Dňa 21. decembra 2023 Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. 534/2023 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2024 (ďalej len „zákon o štátnom rozpočte“).

3. ZÁKLADNÉ ROZPOČTOVÉ RÁMCE PRÍJMOVEJ A VÝDAVKOVEJ ČASTI ŠTÁTNEHO ROZPOČTU

Na úvod zákon o štátnom rozpočte určuje príjmy štátneho rozpočtu, pričom záväzné ukazovatele príjmov kapitol sú uvedené v prílohe č. 2 zákona o štátnom rozpočte.

Určujú sa výdavky štátneho rozpočtu, ich rozdelenie do jednotlivých kapitol obsahuje príloha č. 3 zákona o štátnom rozpočte a určuje sa

schodok štátneho rozpočtu. Tento schodok možno v priebehu rozpočtového roka v súlade so systémovými ustanoveniami zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy **prekročiť alebo znížiť** v závislosti od čerpania prostriedkov štátneho rozpočtu, prostriedkov Európskej únie a prostriedkov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v príslušnom rozpočtovom roku.

V prílohe č. 4 zákona o štátnom rozpočte sú uvedené jednotlivé časti programov, ktoré sú **záväznými ukazovateľmi**. Záväznými limitmi výdavkov v rámci programov sú **záväzné limity uvedené v prílohe č. 4** zákona o štátnom rozpočte a bližšie môžu byť definované v rozpisovom liste. **Ostatné časti programov, na ktoré nie sú alokované výdavky, môže kapitola financovať v rámci ustanovených záväzných ukazovateľov.**

V zákone o štátnom rozpočte sa stanovujú aj **finančné prostriedky poskytnuté zo štátneho rozpočtu do rozpočtov obcí a do rozpočtov vyšších územných celkov na prenesený výkon štátnej správy zabezpečovaný obcami a vyššími územnými celkami**, ktoré sú rozpočtované v kapitolách, do pôsobnosti ktorých predmetné kompetencie patria. **Prehľad týchto finančných prostriedkov je uvedený v prílohe č. 5 k zákonu o štátnom rozpočte.**

Z pohľadu konkrétnych čísel je potrebné spomenúť ustanovenie **§ 1 ods. 1 a 2** zákona o štátnom rozpočte.

„Celkové príjmy štátneho rozpočtu na rok 2024 sa rozpočtujú sumou 22 701 961 400 eur. Celkové výdavky štátneho rozpočtu na rok 2024 sa určujú sumou 30 317 892 299 eur“ (ustanovenie § 1 ods. 1 zákona o štátnom rozpočte).

„Schodok štátneho rozpočtu na rok 2024 sa určuje sumou 7 615 930 899 eur“ (ustanovenie § 1 ods. 2 zákona o štátnom rozpočte).

4. ÚPRAVA SCHVÁLENÝCH UKAZOVATEĽOV ŠTÁTNEHO ROZPOČTU

V ustanovení § 2 prináša zákon o štátnom rozpočte **splnomocnenie vlády, resp. ministra financií na úpravu schválených záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu v priebehu roka** v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Predmetné splnomocnenie súvisí s **vývojom hospodárenia Slovenskej republiky, ktorý nebolo možné pri zostavovaní rozpočtu plne postihnúť**. V roku 2024, rovnako ako v roku 2023, zodpovedá rozsah splnomocnenia pre vykonávanie rozpočtových opatrení vládou, resp. ministrom financií, **objemu 1 % celkových rozpočtovaných výdavkov**.

Vláda alebo na základe jej splnomocnenia minister financií sa splnomocňuje v súlade s osobitnými predpismi na **vykonávanie úprav systemizácie v priebehu roka 2024**.

5. ŠTÁTNY PRÍSPEVOK PRE MLADÝCH A ŠTÁTNY PRÍSPEVOK PRE MLADOMANŽELOV

Zákon o štátnom rozpočte v ustanovení § 3 prináša úpravu **podmienok poskytovania štátneho príspevku pre mladých a štátneho príspevku pre mladomanželov**.

„Štátny príspevok poskytovaný poberateľovi hypotekárneho úveru z prostriedkov štátneho rozpočtu podľa osobitného predpisu (zákon o bankách) na základe zmluvy o hypotekárnom úvere **uzavretej pred 1. januárom 2018 sa na rok 2024 určuje vo výške 0 % ročne**“ (ustanovenie § 3 ods. 1 zákona o štátnom rozpočte).

„Štátny príspevok pre mladých poskytovaný **mladému poberateľovi hypotekárneho úveru** z prostriedkov štátneho rozpočtu podľa osobitného predpisu na základe zmluvy o hypotekárnom úvere **uzavretej pred 1. januárom 2018 sa na rok 2024 určuje vo výške 2 % ročne**“ (ustanovenie § 3 ods. 2 zákona o štátnom rozpočte).

„Štátny príspevok pre mladomanželov poskytovaný mladomanželom z prostriedkov štátneho rozpočtu podľa osobitného predpisu) sa na rok 2024 určuje vo výške **3 % ročne**“ (ustanovenie § 3 ods. 3 zákona o rozpočte).

6. PREFINANCOVANIE ŠTÁTNEHO DLHU A MOŽNOSŤ PREVZIAŤ ÚVERY ROZVOJOVEJ BANKY RADY EURÓPY A ÚVERY OD EURÓPSKEJ INVESTIČNEJ BANKY

V ustanovení § 4 zákona o štátnom rozpočte sa deklaruje **potreba prefinancovania štátneho dlhu splatného v roku 2024, t. j. nevyhnutná úhrada záväzkov vnútorného a zahraničného dlhu**, predstavujúca splatné čiastky istín štátneho dlhu v roku 2024.

Zároveň sa vytvára možnosť **prevziať úvery od Rozvojovej banky Rady Európy a úvery od Európskej investičnej banky** na financovanie vhodných projektov podporených zo štátneho rozpočtu v rámci jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu. Vytvára sa aj možnosť na **úhradu záväzku voči skupine Európskej investičnej banky splatného na vyzvanie, vyplývajúceho z účasti Slovenskej republiky vo Fonde Európskej únie pre Ukrajinu**.

7. ÚPRAVA PLATOV A PLATOVÉ TARIFY PRE ŠTÁTNYCH ZAMESTNANCOV

Pre štátnych zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere a zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, odmeňovaných podľa príslušných zákonov, sa **zákonom o štátnom rozpočte na rok 2024 v termíne od 1. januára 2024 nenavrhuje úprava platov; platové tarify, resp. stupnice platových taríf sa zvýšia o 0 %, ak sa v kolektívnych zmluvách vyššieho stupňa nedohodne inak**.

Zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rok sa v súlade s osobitnými zákonmi pre štátnych zamestnancov v služobnom pomere **stanovuje výška a termín zvýšenia stupnice platových taríf, funkčných platov, resp. hodnotných platov**. Na rok 2024 sa od 1. januára 2024 navrhuje **zvýšenie stupnice platových taríf príslušníkov**

Hasičského a záchranného zboru a príslušníkov Horskej záchranej služby, funkčných platov príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky, Národného bezpečnostného úradu, príslušníkov finančnej správy a hodnostných platov profesionálnych vojakov na úrovni 0 %.

Ak sa v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa v štátnej službe na rok 2024 pre štátnych zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere dohodne zvýšenie platových taríf, rovnaké zvýšenie sa v roku 2024 uplatní aj pri zvýšení platov štátnych zamestnancov v služobnom pomere.

8. OSOBITNÝ ODVOD

Na záver ustanovenie § 6 zákona o štátnom rozpočte prináša aj úpravu **osobitného odvodu do štátneho rozpočtu.**

„Vodohospodárska výstavba, š. p. odvedie v roku 2024 do štátneho rozpočtu osobitný odvod zo zisku po zdanení (ďalej len „osobitný odvod“) **za rok 2023 v sume 80 000 000 eur.** Osobitný odvod podľa prvej vety sa odvedie na príjmový rozpočtový

účet kapitoly štátneho rozpočtu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky do **15. decembra 2024**“ (ustanovenie § 6 ods. 1 zákona o štátnom rozpočte).

„Zúčtovanie osobitného odvodu so štátnym rozpočtom vykoná Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky v termíne do **30. júna 2025**“ (ustanovenie § 6 ods. 2 zákona o štátnom rozpočte).

„Ak na osobitný odvod nepostačujú prostriedky nerozdeleného zisku, **zniži Vodohospodárska výstavba, š. p. prídely do svojich fondov** podľa osobitného predpisu; minimálna tvorba a minimálny zostatok rezervného fondu podľa osobitného predpisu zostávajú nedotknuté“ (ustanovenie § 6 ods. 3 zákona o štátnom rozpočte).

9. ÚČINNOSŤ NOVELY

Novela nadobudla účinnosť **dňa 01. januára 2024.**

Publikované dňa 07.05.2024.

NOVELA ZÁKONA O ŠTÁTNEJ PODPORE NÁJOMNÉHO BÝVANIA

1. ABSTRAKT

Obsahom tohto príspevku je predovšetkým **zmena neštandardnej úpravy orgánov Agentúry štátom podporovaného nájomného bývania**, a to najmä úpravy jej **predstavenstva**. Novelou zákona o štátnej podpore nájomného bývania dochádza napríklad k **(1) zmene v spôsobe kreovania členov predstavenstva Agentúry štátom podporovaného bývania**, k **(2) vypusteniu sedemročného funkčného obdobia členov predstavenstva**, či k **(3) vypusteniu taxatívneho výpočtu odvolacích dôvodov vo vzťahu k členom predstavenstva Agentúry štátom podporovaného nájomného bývania**.

2. ZÁKONY, KTORÉ SA NOVELOU ZÁKONA O ŠTÁTNEJ PODPORE NÁJOMNÉHO BÝVANIA MENIA A DOPLŇAJÚ

Dňa 13. februára 2024 Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. 32/2024 Z. z. (ďalej len „**novela**“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2022 Z. z. o štátnej podpore nájomného bývania (ďalej len „**zákon o štátnej podpore**“).

Okrem zákona o štátnej podpore novelou dochádza aj k zmenám a doplneniam (1) zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, (2) zákona č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov, (3) zákona č. 150/2013 Z. z. o štátnom fonde rozvoja bývania, (4) zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní (ďalej len „**zákon o verejnom obstarávaní**“) a (5) zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

3. PODMIENKY, ZA KTORÝCH BOLA NOVELA PRIJATÁ

Zákon o štátnej podpore v jeho doterajšom znení obsahoval relatívne **neštandardnú úpravu orgánov**

Agentúry štátom podporovaného nájomného bývania (ďalej len „**agentúra**“). Podľa doterajšej právnej úpravy boli členovia predstavenstva agentúry **volení a odvolávaní Národnou radou Slovenskej republiky na návrh aspoň pätnástich poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na sedemročné funkčné obdobie**. Členov predstavenstva agentúry bolo pritom **možné odvolať len z taxatívne vymedzených dôvodov (obmedzenie spôsobilosti na právne úkony alebo nespôsobilosť zo zdravotných dôvodov vykonávať svoju funkciu po dlhší čas ako šesť mesiacov)**.

Podľa rozhodnutia prezidentky Slovenskej republiky o vrátení zákona zo dňa **09. mája 2023** „**volbou členov predstavenstva agentúry v národnej rade získavajú títo silnú legitimitu a mandát v právnickej osobe, ktorá nie je kontrolným orgánom verejnej moci, ani nie je zložkou systému brzd a protiváh v rámci delby moci**. Takúto právnu úpravu možno považovať za nesytemový krok zákonodarcu, ktorý môže vytvárať nebezpečný precedens, kedy **výkonná zložka moci (vláda Slovenskej republiky) bude zákonodarcom oberaná o personálne rozhodnutia v ústredných orgánoch štátnej správy alebo v iných vládnych organizáciách a štátnych podnikoch**.“

Podľa doterajšieho právneho stavu tak **zakladatelia agentúry Úrad vlády Slovenskej republiky a Ministerstvo financií Slovenskej republiky**, ktorí v zmysle stanov agentúry tvorili najvyšší orgán agentúry, **nemali žiadnu kreačnú právomoc voči členom predstavenstva, teda štatutárnemu orgánu**. Týmto spôsobom dochádzalo k praktickému znemožneniu toho, aby zakladatelia agentúry **mohli realizovať svoj vplyv na zloženie štatutárneho orgánu agentúry, ktorý v zmysle**

stanov agentúry riadi všetku činnosť agentúry a koná v jej mene.

4. KONKRÉTNE ZMENY, KTORÉ NOVELA DO ZÁKONA O ŠTÁTNEJ PODPORE PRINÁŠA

A. ODSTRÁNENIE SEDEMROČNÉHO FUNKČNÉHO OBDOBIA

Prvou zo zmien, ktoré novela do zákona o štátnej podpore priniesla, je **odstránenie sedemročného funkčného obdobia členov predstavenstva agentúry**. Uvedená zmena, sa prejavila **vypustením poslednej vety ustanovenia § 3 ods. 6 zákona o štátnej podpore („Funkčné obdobie členov predstavenstva je sedem rokov“)**.

B. ZMENY V KREOVANÍ PREDSTAVENSTVA AGENTÚRY

Novelou tiež dochádza k nahradeniu pôvodného znenia ustanovenia **§ 3 ods. 7 zákona o štátnej podpore („Členov predstavenstva agentúry volí na návrh aspoň pätnástich poslancov Národná rada Slovenskej republiky. Národná rada Slovenskej republiky odvolá na návrh aspoň pätnástich poslancov člena predstavenstva agentúry, ak (A) jeho spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená alebo (B) nie je spôsobilý zo zdravotných dôvodov vykonávať svoju funkciu po dlhší čas ako šesť mesiacov“)** znením novým **(„Členov predstavenstva agentúry volí a odvoláva členská schôdza agentúry“)**.

V nadväznosti na uvedené novela ďalej do zákona o štátnej podpore vkladá nové ustanovenia **§ 3 ods. 8 až 12 zákona o štátnej podpore**.

„Členov dozornej rady agentúry volí a odvoláva členská schôdza agentúry. Dozorná rada musí mať minimálne troch členov“ (ustanovenie **§ 3 ods. 8 zákona o štátnej podpore**). **„Generálneho riaditeľa agentúry volí a odvoláva členská schôdza agentúry“** (ustanovenie **§ 3 ods. 9 zákona o štátnej podpore**).

„Na vzdanie sa funkcie člena predstavenstva, člena dozornej rady a generálneho riaditeľa agentúry sa vzťahujú primerane ustanovenia

osobitného predpisu (Obchodný zákonník)“ (ustanovenie **§ 3 ods. 10 zákona o štátnej podpore**). **„Člen dozornej rady nesmie byť zároveň členom predstavenstva alebo generálnym riaditeľom“** (ustanovenie **§ 3 ods. 11 zákona o štátnej podpore**). **„Stanovy agentúry a ich zmeny schvaľuje členská schôdza agentúry“** (ustanovenie **§ 3 ods. 12 zákona o štátnej podpore**).

C. HOSPODÁRENIE AGENTÚRY

Z pohľadu hospodárenia agentúry dochádza novelou k doplneniu nového ustanovenia **§ 4 ods. 4 zákona o štátnej podpore („Výšku ročného členského poplatku členov agentúry schvaľuje členská schôdza“)**.

D. PRECHODNÉ USTANOVENIE

Na záver novela prináša aj **prechodné ustanovenie § 19c zákona o štátnej podpore**, podľa ktorého sa **uvedené zmeny budú týkať aj členov predstavenstva ustanovených do funkcie pred dňom nadobudnutia účinnosti novely**.

5. ZÁKON O VEREJNOM OBSTARÁVANÍ

Z pohľadu ďalších predpisov, ktoré sa novelou dopĺňajú, za zmienku stojí aj úprava **zákona o verejnom obstarávaní**.

Podstatou zmien, ktoré novela do zákona o verejnom obstarávaní prináša, je **zavedenie právnej úpravy, v zmysle ktorej platí, že využívanie odborného garanta na vykonávanie činností vo verejnom obstarávaní bude v diskrečnej právomoci každého verejného obstarávateľa resp. osoby podľa ustanovenia § 8 zákona o verejnom obstarávaní, ktorý sa bude môcť ad hoc rozhodnúť, či konkrétne verejné obstarávanie napr. z dôvodu jeho významnosti alebo odbornej náročnosti bude realizovať prostredníctvom odborného garanta**.

Koncept **fakultatívnosti odborného garanta** tak prináša verejným obstarávateľom väčšiu flexibilitu, na rozdiel od doterajšej právnej úpravy, vyžadujúcej účasť odborného garanta na realizácii **každej podlimitnej a nadlimitnej zákazky**.

V nadväznosti na uvedené dochádza napríklad aj k (A) vypusteniu pravidla používania jedného odborného garanta na jednu činnosť, (B) vypusteniu možnosti zápisu do zoznamu garantov na základe preukázania odbornej praxe, (C) vypusteniu ustanovenia, umožňujúceho vyžadovať od odborného garanta poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom činnosti odborného garanta a pod.

6. ÚČINNOSŤ NOVELY

Novela nadobúda účinnosť (A) čiastočne dňom vyhlásenia a (B) čiastočne dňa 31. marca 2024.

Publikované dňa 07.05.2024.

NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNO M POISTENÍ

1. ABSTRAKT

Obsahom tohto príspevku je priblíženie zmien, ktoré prináša novela zákona o sociálnom poistení. Podstatou zmien, ktoré novela do zákona o sociálnom poistení priniesla, je najmä **predĺženie obdobia uplatňovania tzv. odvodovej úľavy pre zákonom stanovený okruh zamestnávateľov v poľnohospodárskom a potravinárskom sektore**. Okrem predĺženia predmetného obdobia dochádza novelou zákona o sociálnom poistení aj k **rozšíreniu okruhu zamestnávateľov v poľnohospodárskom a potravinárskom sektore, na ktorých sa táto odvodová úľava bude uplatňovať**.

2. PODSTATA NOVELY ZÁKONA O SOCIÁLNO M POISTENÍ

Dňa 14. februára 2024 Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. 28/2024 Z. z. (ďalej len „**novela**“) ktorým sa dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „**zákon o sociálnom poistení**“).

Dôvodom prijatia novely je snaha o **zamedzenie vzniku značných hospodárskych škôd v poľnohospodárstve a potravinárstve, keďže situácia na agropotravinárskom trhu je v dôsledku ruskej agresie na Ukrajine a nepredvídateľného vývoja cien vstupov a odbytových cien agrokomodít neistá** a vyžaduje si adekvátnu pozornosť zo strany štátu a finančnú podporu.

A. PREDĹŽENIE OBDOBIA UPLATŇOVANIA ODVODOVEJ ÚĽAVY

Novelou dochádza najmä k **predĺženiu obdobia uplatňovania tzv. odvodovej úľavy pre zákonom stanovený okruh zamestnávateľov v poľnohospodárskom a potravinárskom sektore**.

Podľa doterajšej právnej úpravy zamestnávateľ vykonávajúci hlavnú činnosť vo vybraných triedach

divízií SK NACE Rev.2 **neplatil za obdobie od 1. augusta 2023 do 31. januára 2024 poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti, poistné na financovanie podpory v čase skrátenej práce a poistné do rezervného fondu solidarity z vymeriavacieho základu mesačne najviac v sume 700 eur za každého zamestnanca**. Uvedené obdobie sa novelou **predlžuje aj po januári 2024, a to do 30. júna 2024**.

B. ROZŠÍRENIE OKRUHU ZAMESTNÁVATEĽOV, NA KTORÝCH SA BUDE ODVODOVA ÚĽAVA UPLATŇOVAŤ

Zároveň sa novelou **rozširuje okruh zamestnávateľov v poľnohospodárskom a potravinárskom sektore, na ktorých sa táto odvodová úľava bude uplatňovať za obdobie od 1. februára 2024 do 30. júna 2024**. Znamená to, že odvodová úľava pre stanovený okruh zamestnávateľov sa bude uplatňovať **aj za kalendárne mesiace február až jún 2024**. Odvodová úľava sa zavádza z vymeriavacieho základu mesačne **najviac v sume 750 eur za každého zamestnanca**, t. j. v sume minimálnej mzdy platnej v roku 2024. Ostatné zásady uplatňovania odvodovej úľavy pre zamestnávateľov v poľnohospodárskom a potravinárskom sektore zostávajú **naďalej zachované**.

3. NOVÉ PRECHODNÉ USTANOVENIE

Konkrétnou a jedinou zmenou, ktorú novela do zákona o sociálnom poistení priniesla je **doplnenie nového ustanovenia § 293ge** zákona o sociálnom poistení.

„Zamestnávateľ, ktorý vykonáva hlavnú ekonomickú činnosť zaradenú v **sekcii A - POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÍCTVO A RYBOLOV**, divízii 01, triedach 01.13, 01.21, 01.24, 01.25, 01.41, 01.42, 01.45, 01.46, 01.47 a 01.50 a v divízii

03, triede 03.22 a v sekcii C - **PRIEMYSELNÁ VÝROBA**, divízii 10 okrem ekonomických činností v triedach 10.52, 10.62, 10.72, 10.82 a 10.92 a v divízii 11, triede 11.07 štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev. 2, **nie je povinný za obdobie od 1. marca 2024 do 30. júna 2024 zaplatiť za každého zamestnanca poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti, poistné na financovanie podpory a poistné do rezervného fondu solidarity z vymeriavacieho základu za kalendárny mesiac v sume (A) 750 eur; ak vymeriavací základ za kalendárny mesiac je nižší ako 750 eur, zamestnávateľ nie je povinný zaplatiť poistné z tohto vymeriavacieho základu, (B) rozdielu sumy podľa písmena a) a odvodovej odpočítateľnej položky podľa ustanovenia § 138a zákona o sociálnom poistení na starobné poistenie, na invalidné poistenie a do rezervného fondu solidarity alebo odvodovej odpočítateľnej položky pri sezónnej práci podľa ustanovenia § 138b zákona o sociálnom poistení na starobné poistenie a na poistenie v nezamestnanosti“ (ustanovenie § 293ge ods. 1 zákona o sociálnom poistení).**

A. CIELE NOVÉHO PRECHODNÉHO USTANOVENIA

Cieľom uvedenej úpravy je najmä **snaha podporiť sektory vinohradníctva, zeleninárstva a ovocinárstva, teda špeciálnu rastlinnú výrobu**, ktorej v ostatnom období stúpli mzdové náklady, čo negatívne vplýva na proces ekonomickej stabilizácie uvedených sektorov. Zároveň v uvedených sektoroch je **evidovaný významný nedostatok pracovnej sily potrebnej na ručné práce v záujme zachovania kvality finálneho produktu, ako aj nedostatok pracovnej sily v rámci technologického spracovania produktov**. Približne **60 % celkových nákladov v sektore ovocinárstva je vynakladaných práve na mzdy pre zamestnancov**. V **zeleninárstve predstavujú náklady na mzdy približne 20 % a vo vinohradníctve je to okolo 30 %**.

Podporením uvedených sektorov je podľa predkladateľov novely možné **zvýšiť ich**

konkurencieschopnosť a mieru sebestačnosti, ktorá napríklad v rámci produkcie ovocia mierneho pásma **klesla na Slovensku v roku 2022 na úroveň 30,5 %**.

Cieľom ustanovenia **§ 293ge** zákona o sociálnom poistení je taktiež **podporiť akvakultúru**, v ktorej Slovenská republika dlhodobo nedosahuje uspokojivú sebestačnosť napriek prírodným danostiam a bohatej histórii produkcie sladkovodných rýb na území Slovenska. **Podpora umožní udržanie akvakultúry, produkcie ovocia, zeleniny, viniča, ktoré sú už v súčasnosti na nízkej úrovni, pričom táto produkcia má pozitívne environmentálne, ekonomické a sociálne benefity**.

Zároveň sa prostredníctvom novely umožňuje aj **chovateľom hospodárskych zvierat s rastlinnou výrobou, aby mohli čerpať pomoc vo forme „odvodových úľav“ s cieľom zabezpečiť hospodársku udržateľnosť ich poľnohospodárskej výroby**.

B. OSTATNÉ ZÁSADY UPLATŇOVANIA ODVODOVEJ ÚĽAVY - PREHLAD

Ostatné zásady uplatňovania odvodovej úľavy pre zamestnávateľov v poľnohospodárskom a potravinárskom sektore ostávajú zachované v zmysle nasledovných pravidiel:

(B1)

Pôjde o zamestnávateľa vykonávajúceho hlavnú činnosť vo vybraných triedach divízií SK NACE Rev.2. **Hlavná ekonomická činnosť je ekonomická činnosť zapísaná v rozhodujúcom období Štatistickým úradom Slovenskej republiky v registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci, ktorý je referenčným registrom**,

(B2)

Zamestnávateľ nebude platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti, poistné na financovanie podpory v čase skrátenej práce a poistné do rezervného fondu solidarity.

(B3)

Zamestnávateľ nebude platiť poistné za všetkých svojich zamestnancov, teda aj za tých, ktorí vykonávajú činnosť v inej oblasti ako je hlavná činnosť zamestnávateľa vo vybraných triedach.

(B4)

Charakter právneho vzťahu, na základe ktorého zamestnanec vykonáva pre zamestnávateľa činnosť, nie je rozhodujúci, pôjde tak o zamestnancov na základe napr. pracovnej zmluvy, dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, atď.

(B5)

Zamestnávateľ nebude platiť poistné z vymeriavacieho základu za kalendárny mesiac, maximálne však z vymeriavacieho základu nepresahujúceho sumu 750 eur za každého zamestnanca.

(B6)

Ak pôjde o zamestnávateľa, ktorého zamestnanec si uplatnil odvodovú odpočítateľnú položku (200 eur), tak poistné na starobné poistenie, invalidné poistenie a do rezervného fondu solidarity za kalendárny mesiac nebude platiť z rozdielu sumy 750 eur a odvodovej odpočítateľnej položky, t. j. z 550 eur; tzn. v konečnom dôsledku zamestnávateľ nebude platiť uvedené poistné spolu z oboch odvodových úľav zo sumy 750 eur.

(B7)

Ak pôjde o zamestnávateľa, ktorý zamestnáva zamestnanca na základe dohody o pracovnej činnosti na výkon sezónnej práce a uplatňuje sa odvodová odpočítateľná položka pri sezónnej práci (652 eur v roku 2024), tak poistné na starobné poistenie a poistenie v nezamestnanosti za kalendárny mesiac nebude platiť z rozdielu sumy 750 eur a odvodovej odpočítateľnej položky pri sezónnej práci, t. j. z 98 eur, tzn. v konečnom dôsledku zamestnávateľ nebude platiť uvedené poistné spolu z oboch odvodových úľav zo sumy 750 eur; poistné na nemocenské poistenie, na invalidné poistenie a do rezervného fondu solidarity nebude platiť z vymeriavacieho základu mesačne v sume 750 eur.

(B8)

Ak zamestnávateľ bude spĺňať podmienky čast' kalendárneho mesiaca, taktiež nebude platiť poistné zo sumy 750 eur alebo z rozdielu sumy 750 eur a odvodovej odpočítateľnej položky/odvodovej odpočítateľnej položky pri sezónnej práci.

(B9)

Zamestnávateľ bude naďalej, aj za obdobie odvodovej úľavy, povinný platiť poistné na úrazové poistenie a poistné na garančné poistenie, a odvádzať poistné na sociálne poistenie, ktoré platí zamestnanec.

(B10)

Uplatňovať sa budú ustanovenia zákona o sociálnom poistení, ktorými sa zabezpečuje, aby sa odpustené poistné považovalo za zaplatené, ako aj, aby sporiteľom v systéme starobného dôchodkového sporenia opatrením neboli znížené nároky zo systému sociálneho poistenia. Poberateľovi starobného dôchodku a poberateľovi predčasného starobného dôchodku, ktorý bol alebo je sporiteľom v systéme starobného dôchodkového sporenia, sa suma dôchodku bude znižovať za obdobie účasti na starobnom dôchodkovom sporení (ustanovenie § 66 ods. 6 zákona o sociálnom poistení).

Vzhľadom na to, že zamestnávateľ z definovaného okruhu nebude mať povinnosť odviesť príspevky na starobné dôchodkové sporenie za svojho zamestnanca, ktorého vymeriavací základ nepresiahne 750 eur mesačne, nepríde k zníženiu sumy dôchodku za uvedené obdobie. Pokiaľ vymeriavací základ zamestnanca, prípadne úhrn vymeriavacích základov spolu s vymeriavacím základom pochádzajúcim z poistenia z iného než poľnohospodárskeho a potravinárskeho sektora presiahne 750 eur mesačne, zamestnávateľ odvedie príspevky na starobné dôchodkové sporenie v nižšej sume.

4. ÚČINNOSŤ NOVELY

Novela nadobudla účinnosť dňa 01. marca 2024.

Publikované dňa 07.05.2024.

NOVELA ZÁKONA O ODPLATÁCH

1. ABSTRAKT

Novela zákona o odplatách predstavuje právny základ, umožňujúci poskytnúť verejné prostriedky formou príspevku v civilnom letectve, ako minimálnu pomoc alebo štátnu pomoc, na vykonávanie pravidelnej obchodnej leteckej dopravy medzi letiskami určenými na vykonávanie obchodnej leteckej dopravy na území Slovenskej republiky alebo medzi týmito letiskami a letiskami mimo územia Slovenskej republiky. Poskytnutím príspevku v civilnom letectve na uvedený účel sa umožní aj realizácia záväzkov, ktoré Slovenskej republike vyplývajú zo schválených investičných zmlúv.

2. NOVELA ZÁKONA O ODPLATÁCH

Dňa 16. januára 2024 Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. 8/2024 Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 213/2019 Z. z. o odplatách a o poskytovaní príspevku v civilnom letectve (ďalej len „zákon o odplatách“) a ktorým sa dopĺňa zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu.

Odchodná letecká doprava, konkrétne týkajúca sa leteckej prepravy cestujúcich, výrazne prispieva nielen k mobilite ľudí, ale aj k rozvoju cestovného ruchu v rámci územia Slovenskej republiky, napríklad v zimnom období to boli zahraniční dovolenkári smerujúci najmä do slovenských lyžiarskych stredísk alebo dovolenkári smerujúci do slovenských kúpeľných miest. Vytvorený nástroj, na základe ktorého bude možné poskytnúť prostriedky na podporu liniek, bude nápomocný nielen k umožneniu rýchlejšej mobility ľudí, ale aj k rozvoju cestovného ruchu v rámci regiónov.

3. ZMENY V ZÁKONE O ODPLATÁCH

A. ÚČEL POSKYTNUTIA PRÍSPEVKU

Na úvod novela prináša rozšírenie konkrétnych oblastí, na ktoré je možné poskytnúť príspevok podľa zákona o odplatách. V zmysle ustanovenia § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách po novom platí:

„Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo dopravy“) môže v príslušnom rozpočtovom roku poskytnúť príspevok na podporu vykonávania leteckého spojenia pravidelnej obchodnej leteckej dopravy medzi (1) letiskami prevádzkovanými osobou podľa osobitného predpisu (ďalej len „letisková spoločnosť“) alebo (2) letiskom prevádzkovaným letiskovou spoločnosťou a letiskom na území iného štátu“ (ustanovenie § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách).

B. PODMIENKY POSKYTNUTIA PRÍSPEVKU

Ďalšou zo zmien, ktorú novela do zákona o odplatách priniesla je doplnenie nového ustanovenia § 13 ods. 3 zákona o odplatách, upravujúceho podmienky poskytnutia príspevku.

„Príspevok podľa ustanovenia § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách možno poskytnúť žiadateľovi, ktorým je letecký dopravca, ktorý (A) je držiteľom prevádzkovej licencie podľa osobitného predpisu alebo obdobného dokladu vydaného príslušným orgánom iného štátu ako Slovenská republika a (B) vykonáva alebo bude vykonávať pravidelnú obchodnú leteckú dopravu medzi letiskami podľa ustanovenia § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách na základe medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, alebo na základe povolenia vydaného ministerstvom dopravy, ak osobitný predpis neustanovuje inak“ (ustanovenie § 13 ods. 3 zákona o odplatách).

C. ROZSAH POSKYTOVANIA PRÍSPEVKU

Novelou dochádza tiež **doplneniu rozsahu**, v ktorom sa vyššie uvedený príspevok poskytuje.

„Príspevok možno poskytnúť žiadateľovi podľa § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách až do výšky 100% oprávnených nákladov alebo oprávnených výdavkov, ak osobitný predpis neustanovuje inak“ (ustanovenie § 14 ods. 5 písm. d) zákona o odplatách).

Novinkou sú aj nové ustanovenia § 14 ods. 4, 9 a 11 zákona o odplatách.

„Príspevok podľa ustanovenia § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách možno poskytnúť žiadateľovi, ak (A) spĺňa podmienky podľa ustanovenia § 14 ods. 1 písm. a) až h), k) a l) zákona o odplatách, (B) nemá obmedzenú alebo pozastavenú platnosť dokladu podľa ustanovenia § 13 ods. 3 zákona o odplatách, (C) nežiada alebo nečerpá finančné prostriedky Európskej únie, finančné prostriedky iného štátu ako Slovenská republika, finančné prostriedky od iného orgánu verejnej správy alebo finančné prostriedky od inej osoby hospodáriacej s prostriedkami štátneho rozpočtu na rovnaký účel, ako je účel uvedený v ustanovení § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách, (D) nebol právoplatne odsúdený za trestný čin subvenčného podvodu, trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie alebo za trestný čin machinácií vo verejnom obstarávaní a verejnej dražbe, ak ide o fyzickú osobu“ (ustanovenie § 14 ods. 4 zákona o odplatách).

„Príspevok podľa ustanovenia § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách nemožno poskytnúť ani použiť na (A) splácanie úverov, pôžičiek a úrokov z prijatých úverov a pôžičiek, (B) úhradu miezd, platov, služobných príjmov, ostatných osobných vyrovnaní a výdavkov na správu žiadateľa, ktoré nesúvisia s účelom poskytnutia príspevku, (C) úhradu záväzkov alebo refundáciu výdavkov, (1) ktoré boli alebo budú pokryté príjmami žiadateľa za poskytovanie leteckých dopravných služieb, (2) na úhradu alebo refundáciu ktorých boli alebo budú poskytnuté finančné prostriedky Európskej

únie, finančné prostriedky iného štátu ako Slovenská republika, finančné prostriedky od iného orgánu verejnej správy alebo finančné prostriedky od inej osoby hospodáriacej s prostriedkami štátneho rozpočtu na rovnaký účel, ako je účel uvedený v ustanovení § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách alebo (3) ktoré boli alebo budú uhradené na základe povinnosti vyplývajúcej z opatrení, rozhodnutí alebo rozsudkov alebo poistných zmlúv, (D) úhradu výdavkov nezahrnutých do rozpočtu projektu alebo ktoré nie sú v súlade s účelom podľa ustanovenia § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách“ (ustanovenie § 14 ods. 9 zákona o odplatách).

„Príspevok nemožno poskytnúť žiadateľovi, ktorému bola v predchádzajúcich troch rokoch ku dňu podania žiadosti vypovedaná zmluva o poskytnutí príspevku, ako formy minimálnej pomoci alebo štátnej pomoci (ďalej len „pomoc“)" (ustanovenie § 14 ods. 11 zákona o odplatách).

D. ŽIADOSŤ O PRÍSPEVOK

Novela sa ďalej pristavila aj pri otázkach **žiadosti o príspevok a jej príloh**, a to napríklad úpravou ustanovenia § 16 ods. 1 zákona o odplatách.

„Príspevok možno poskytnúť na základe žiadosti, ktorú spolu s prílohami predkladá žiadateľ v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Ak nejde o príspevok poskytovaný ako pomoc ad hoc, žiadosť sa predkladá na základe výzvy na predloženie žiadosti zverejnenej na webovom sídle poskytovateľa v termíne, vo forme a spôsobom, ktoré určí poskytovateľ vo výzve na predloženie žiadosti“ (ustanovenie § 16 ods. 1 zákona o odplatách).

Novela do zákona o odplatách prináša aj úpravu **obsahových náležitostí žiadosti** o vyššie uvedený príspevok, a to doplnením nového ustanovenia § 16 ods. 4 zákona o odplatách.

„Žiadosť, ak ide o účel podľa ustanovenia § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách obsahuje (A) náležitosti podľa ustanovenia § 16 ods. 2 písm. a) až f) a h) zákona o odplatách, (B) písomné vyhlásenie žiadateľa o (1) skutočnostiach podľa ustanovenia § 16 ods. 2 písm. g) prvého bodu,

tretieho bodu až piateho bodu a siedmeho bodu zákona o odplatách, (2) tom, že nežiada alebo nečerpá finančné prostriedky Európskej únie, finančné prostriedky iného štátu ako Slovenská republika, finančné prostriedky od iného orgánu verejnej správy alebo finančné prostriedky od inej osoby hospodáriacej s prostriedkami štátneho rozpočtu na rovnaký účel, ako je účel uvedený v ustanovení § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách“ (ustanovenie § 16 ods. 4 zákona o odplatách).

E. PRÍLOHY K ŽIADOSTI O PRÍSPEVOK

Z pohľadu príloh k uvedenej žiadosti dochádza novelou k doplneniu nového ustanovenia § 16 ods. 7 zákona o odplatách.

„Prílohou k žiadosti podľa ustanovenia § 14 ods. 4 zákona o odplatách sú (A) údaje a doklady podľa ustanovenia § 14 ods. 5 písm. b), d) až i) zákona o odplatách, (B) prehľad o poskytnutých finančných prostriedkoch Európskej únie alebo finančných prostriedkoch iného štátu ako Slovenská republika alebo o finančných prostriedkoch poskytnutých iným orgánom verejnej správy alebo inou osobou hospodáriacou s prostriedkami štátneho rozpočtu za posledné tri roky ku dňu podania žiadosti, (C) informácia o výške požadovaných alebo poskytnutých finančných prostriedkov Európskej únie alebo finančných prostriedkov iného štátu ako Slovenská republika alebo o výške finančných prostriedkov požadovaných alebo poskytnutých iným orgánom verejnej správy alebo inou osobou hospodáriacou s prostriedkami štátneho rozpočtu na rovnaký účel, ako je účel uvedený v ustanovení § 12 ods. 3 písm. g) zákona o odplatách, (D) informácia o výške finančných prostriedkov, ktoré boli alebo budú pokryté príjmami žiadateľa za poskytovanie leteckých dopravných služieb, (E) informácia o výške finančných prostriedkov, ktoré boli alebo budú uhradené na základe povinnosti vyplývajúcej z opatrení, rozhodnutí alebo rozsudkov alebo poistných zmlúv“ (ustanovenie § 16 ods. 7 zákona o odplatách).

4. OSOBITNÉ USTANOVENIA O POMOCI

Novelou dochádza tiež prepracovania ustanovení § 20 a § 21 zákona o odplatách, predstavujúcich osobitné ustanovenia o pomoci, ktoré upravujú najmä postupy pri vypracúvaní návrhov schém pomoci.

„Pri vypracovaní návrhu schémy pomoci, ktorá nepodlieha notifikácii podľa osobitného predpisu, sa postupuje podľa osobitného predpisu. Schému pomoci schvaľuje na základe stanoviska koordinátora pomoci potvrdzujúceho súlad návrhu schémy pomoci s osobitnými predpismi v oblasti štátnej pomoci minister dopravy a výstavby Slovenskej republiky, ak poskytovateľom pomoci je ministerstvo dopravy, alebo ten, kto je oprávnený na schvaľovanie podľa osobitného predpisu, ak poskytovateľom pomoci je vyšší územný celok alebo obec. Po schválení schémy pomoci poskytovateľ postupuje podľa ustanovenia § 17 zákona o odplatách“ (ustanovenie § 20 ods. 1 zákona o odplatách).

„Ak ide o minimálnu pomoc ad hoc alebo štátnu pomoc ad hoc, ktorá nepodlieha notifikácii podľa osobitného predpisu, poskytovateľ požiada koordinátora pomoci o stanovisko podľa osobitného predpisu pred vyhodnotením žiadosti a schválením poskytnutia pomoci podľa ustanovenia § 17 zákona o odplatách“ (ustanovenie § 20 ods. 2 zákona o odplatách).

„Ak koordinátor pomoci vydá stanovisko, že navrhovaná pomoc podľa ustanovenia § 20 ods. 2 zákona o odplatách je v súlade s osobitným predpisom pre minimálnu pomoc alebo pre skupinovú výnimku, poskytovateľ postupuje podľa ustanovenia § 17 zákona o odplatách“ (ustanovenie § 20 ods. 3 zákona o odplatách).

„Ak koordinátor pomoci vydá stanovisko, že navrhovaná pomoc podľa ustanovenia § 20 ods. 2 zákona o odplatách nie je v súlade s osobitným predpisom pre minimálnu pomoc alebo pre skupinovú výnimku, poskytovateľ žiadosť zamietne, o čom žiadateľa písomne informuje“ (ustanovenie § 20 ods. 4 zákona o odplatách).

„Ak schéma pomoci alebo štátna pomoc ad hoc podlieha notifikácii, poskytovateľ zabezpečí notifikáciu štátnej pomoci podľa osobitného predpisu“ (ustanovenie § 21 ods. 1 zákona o odplatách). „Ak Európska komisia prijme rozhodnutie, že navrhovaná štátna pomoc ad hoc podľa ustanovenia § 21 ods. 1 zákona o odplatách je zlučiteľná s vnútorným trhom, poskytovateľ po doručení konečného rozhodnutia Európskej komisie postupuje podľa ustanovenia § 17 zákona o odplatách“ (ustanovenie § 21 ods. 2 zákona o odplatách).

„Ak Európska komisia prijme rozhodnutie, že navrhovaná štátna pomoc ad hoc podľa ustanovenia § 21 ods. 1 zákona o odplatách nie je zlučiteľná s vnútorným trhom, poskytovateľ žiadosť zamietne, o čom žiadateľa písomne informuje“

(ustanovenie § 21 ods. 3 zákona o odplatách). „Ak Európska komisia prijme rozhodnutie, že navrhovaná schéma pomoci podľa ustanovenia § 21 ods. 1 zákona o odplatách je zlučiteľná s vnútorným trhom, poskytovateľ zabezpečí zverejnenie schémy pomoci podľa osobitného predpisu a postupuje podľa ustanovenia § 17 zákona o odplatách“ (ustanovenie § 21 ods. 4 zákona o odplatách).

5. ÚČINNOSŤ NOVELY

Novela nadobudla účinnosť dňa 01. februára 2024.

Publikované dňa 07.05.2024.

NOVELA ZÁKONA O NIEKTORÝCH OPATRENIACH NA ÚSEKU ENVIRONMENTÁLNEJ ZÁŤAŽE

1. ABSTRAKT

Obsahom tohto príspevku je **novela zákona o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže**, ktorej cieľom je úprava niektorých problematických ustanovení zákona o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže. Problematickosť spočíva predovšetkým v možnom nelegálnom čerpaní verejných zdrojov - fondov Európskej únie.

2. PODSTATA NOVELY ZÁKONA O NIEKTORÝCH OPATRENIACH NA ÚSEKU ENVIRONMENTÁLNEJ ZÁŤAŽE

Dňa 22. decembra 2023 Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. 533/2023 Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže (ďalej len „zákon o niektorých opatreniach“).

Dôvodom, pre ktorý bola novela prijatá, je **snaha o vyriešenie problematických ustanovení § 9a a § 9b** zákona o niektorých opatreniach, ktoré sa ukázali ako problematické z viacerých hľadísk, a to najmä z hľadiska **možného nelegálneho čerpania verejných zdrojov - fondov Európskej únie**, keďže pri aplikácii uvedených ustanovení zákona by mohlo ísť o duplicitné finančné plnenie v prospech Slovenskej republiky (Environmentálneho fondu).

3. VYPUSTENIE USTANOVENÍ § 9a A § 9b ZÁKONA O NIEKTORÝCH OPATRENIACH

Základnou zmenou, ktorú novela do zákona o niektorých opatreniach priniesla je **vypustenie ustanovení § 9a a § 9b** zákona o niektorých opatreniach, ktoré upravovali **postup pri uplatňovaní finančnej náhrady za sanáciu environmentálnej záťaže**.

Z dôvodu prehľadnosti sme sa rozhodli priblížiť aj niektoré časti týchto **(dnes už neexistujúcich) ustanovení § 9a a § 9b** zákona o niektorých opatreniach.

A. USTANOVENIE § 9a ZÁKONA O NIEKTORÝCH OPATRENIACH

„Ak štát uskutoční z **verejných prostriedkov sanáciu environmentálnej záťaže**, ktorá sa nachádza na nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom alebo správcom nie je štát (ďalej len „sanovaná nehnuteľnosť“), je **povinný požadovať od vlastníka sanovanej nehnuteľnosti náhradu finančných prostriedkov** vynaložených na vykonanie sanácie environmentálnej záťaže (ďalej len „finančná náhrada“); za sanovanú nehnuteľnosť sa **nepovažuje nehnuteľnosť, ktorá je súčasťou kontaminačného mraku súvisiaceho s environmentálnou záťažou**, ak nebola zahrnutá do projektu sanácie environmentálnej záťaže. Vlastník sanovanej nehnuteľnosti je na základe výzvy podľa ustanovenia **§ 9a ods. 5** zákona o niektorých opatreniach **povinný uhradiť sumu zodpovedajúcu finančnej náhrade za sanovanú nehnuteľnosť** alebo v lehote podľa ustanovenia **§ 9a ods. 5** zákona o niektorých opatreniach **uzavrieť záložnú zmluvu**“ (ustanovenie **§ 9a ods. 1** zákona o niektorých opatreniach).

„Orgánom oprávneným zabezpečiť pohľadávku štátu vyplývajúcu z **finančnej náhrady podľa ustanovenia § 9a ods. 1** zákona o niektorých opatreniach je **príslušné ministerstvo**. Pohľadávka vyplývajúca z finančnej náhrady zo sanovanej nehnuteľnosti sa **premlčí po uplynutí desiatich rokov**; **premlčacia doba plynie** odo dňa **schválenia záverečnej správy zo sanácie environmentálnej záťaže**“ (ustanovenie **§ 9a ods. 4** zákona o niektorých opatreniach).

„Príslušné ministerstvo **v lehote do 12 mesiacov odo dňa schválenia záverečnej správy projektu sanácie environmentálnej záťaže** podľa ustanovenia **§ 9a ods. 4** zákona o niektorých

opatreniach vyzve vlastníka sanovanej nehnuteľnosti, aby v lehote do 30 dní odo dňa doručenia výzvy uhradil sumu zodpovedajúcu finančnej náhrade, ktorá je uvedená vo výzve, alebo aby v lehote 30 dní odo dňa doručenia výzvy odoslal podpísaný návrh záložnej zmluvy na sanovanú nehnuteľnosť v prospech štátu na sumu uvedenú vo výzve pre konkrétnu sanovanú nehnuteľnosť podľa ustanovenia § 9a ods. 3 zákona o niektorých opatreniach. Vo výzve podľa prvej vety je uvedená výška finančnej náhrady a súčasťou výzvy je návrh záložnej zmluvy“ (ustanovenie § 9a ods. 5 zákona o niektorých opatreniach).

„Za deň doručenia výzvy podľa ustanovenia § 9a ods. 5 zákona o niektorých opatreniach sa považuje okamih jej doručenia do elektronickej schránky podľa údajov elektronickej doručky a deň doručenia do vlastných rúk alebo deň, keď bolo odopreté jej prevzatie, ak sa výzva doručuje poštou. Ak vlastník sanovanej nehnuteľnosti nie je známy alebo nie je známy jeho pobyt, výzva podľa ustanovenia § 9a ods. 5 zákona o niektorých opatreniach sa doručuje verejnou vyhláškou na webovom sídle príslušného ministerstva a súčasne sa zverejní na úradnej tabuli a webovom sídle obce, v ktorej sa environmentálna záťaž nachádza, počas 30 dní. Uplynutím 30 dní od zverejnenia vyhlášky sa výzva považuje za doručenie bez ohľadu na skutočnosť, či sa o tom vlastník sanovanej nehnuteľnosti dozvedel alebo nie“ (ustanovenie § 9a ods. 9 zákona o niektorých opatreniach).

B. USTANOVENIE § 9b ZÁKONA O NIEKTORÝCH OPATRENIACH

„Na zabezpečenie pohľadávky vyplývajúcej z finančnej náhrady, ktorá presahuje u vlastníka sanovanej nehnuteľnosti sumu 1 000 eur, príslušné ministerstvo rozhodne o zriadení záložného práva k sanovanej nehnuteľnosti, ak nedošlo k uzavretiu záložnej zmluvy podľa ustanovenia § 9a ods. 5 zákona o niektorých opatreniach a nebola uhradená pohľadávka vyplývajúca z finančnej náhrady; záložné právo k sanovanej nehnuteľnosti vznikne dňom vykonateľnosti rozhodnutia o zriadení záložného práva. Príslušné ministerstvo je oprávnené začať

konanie o zriadení záložného práva do jedného roka odo dňa doručenia výzvy podľa ustanovenia § 9a ods. 9 zákona o niektorých opatreniach zákona o niektorých opatreniach“ (ustanovenie § 9b ods. 1 zákona o niektorých opatreniach).

„Rozhodnutie podľa ustanovenia § 9b ods. 1 zákona o niektorých opatreniach musí obsahovať okrem všeobecných náležitostí aj (1) vymedzenie výšky pohľadávky vyplývajúcej z finančnej náhrady, (2) vymedzenie predmetu záložného práva, (3) zákaz vlastníka sanovanej nehnuteľnosti nakladať s predmetom záložného práva bez predchádzajúceho súhlasu príslušného ministerstva a (4) náležitosti podľa osobitného predpisu“ (ustanovenie § 9b ods. 4 zákona o niektorých opatreniach).

„Právne úkony týkajúce sa predmetu záložného práva po vydaní rozhodnutia o zriadení záložného práva môže vlastník sanovanej nehnuteľnosti vykonať len po predchádzajúcom súhlase príslušného ministerstva. Postup podľa prvej vety sa neuplatní, ak ide o výkon záložného práva prednostným záložným veriteľom podľa osobitného predpisu v mene a na účet záložného dlžníka alebo v mene záložného veriteľa a na účet daňového dlžníka; túto skutočnosť je prednostný záložný veriteľ povinný vopred oznámiť príslušnému ministerstvu“ (ustanovenie § 9b ods. 8 zákona o niektorých opatreniach).

4. PRÍČINY ODSTRÁNENIA USTANOVENÍ § 9a A § 9b ZÁKONA O NIEKTORÝCH OPATRENIACH

Doterajšia právna úprava v intenciách ustanovení § 9a a § 9b zákona o niektorých opatreniach sa ukázala ako problematická z viacerých hľadísk, a to predovšetkým z hľadiska možného neoprávneného čerpania verejných zdrojov - fondov Európskej únie, keďže pri aplikácii uvedených ustanovení zákona by mohlo ísť o duplicitné finančné plnenie v prospech Slovenskej republiky (Environmentálneho fondu).

Slovenskej republike by tak vznikla povinnosť vrátiť poskytnuté finančné prostriedky z fondov Európskej únie a príp. súvisiace penále. Doterajšia

právna úprava bola tiež vnútorne rozporná, keďže zákon o niektorých opatreniach doteraz upravoval **dva rôzne režimy, a to (1) režim možnej liberácie povinnej osoby (vlastníka) podľa ustanovenia § 4 zákona o niektorých opatreniach a súčasne (2) režim, ktorý na uvedené neberie ohľad a paušálne zaväzuje každého vlastníka sanovanej nehnuteľnosti k úhrade nákladov spätých so sanáciou, bez ohľadu na skutočnosť, či jej existenciu spôsobil alebo nie, resp. či bol vôbec objektívne spôsobilý túto spôsobiť** (napr. dedič, reštituent). Napokon doterajšia právna úprava bola aj predmetom ústavnej sťažnosti vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod Rvp 2025/2022.

5. PRECHODNÉ USTANOVENIE § 19b ZÁKONA O NIEKTORÝCH OPATRENIACH

Novela do zákona o niektorých opatreniach prináša aj **nové prechodné ustanovenie § 19b** zákona o niektorých opatreniach.

„Ak do **31. decembra 2023** došlo k náhrade finančných prostriedkov vynaložených na

vykonanie sanácie environmentálnej záťaže **podľa ustanovenia § 9a** zákona o niektorých opatreniach v znení účinnom **do 31. decembra 2023**, **Environmentálny fond je povinný vrátiť do 1. marca 2024** vlastníkovi sanovanej nehnuteľnosti **ním uhradené finančné prostriedky**“ (ustanovenie § 19b ods. 1 zákona o niektorých opatreniach).

„Pohľadávky štátu vzniknuté v súvislosti so sanáciou environmentálnej záťaže podľa **ustanovenia § 9a** zákona o niektorých opatreniach v znení účinnom **do 31. decembra 2023** zanikajú k **1. januáru 2024**“ (ustanovenie § 19b ods. 2 zákona o niektorých opatreniach). „Ustanovenie § 19a zákona o niektorých opatreniach sa **od 1. januára 2024 neuplatňuje**“ (ustanovenie § 19b ods. 3 zákona o niektorých opatreniach).

6. ÚČINNOSŤ NOVELY

Novela nadobudla účinnosť **dňa 01. januára 2024**.

Publikované dňa 07.05.2024.

NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA

1. ABSTRAKT

Obsahom tohto príspevku je novela Trestného zákona, ktorá prichádza ako reakcia na niektoré ustanovenia nedávnej novely Trestného zákona, týkajúce sa **premlčacej doby v prípade niektorých trestných činov**. Konkrétne sa jedná o trestné činy proti životu a zdraviu, trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti, trestné činy proti rodine a mládeži a trestné činy proti iným právam a slobodám, kde by mala byť zachovaná doterajšia právna úprava trestnosti v dôsledku premlčania.

2. PODSTATA NOVELY TRESTNÉHO ZÁKONA

Dňa 28. februára 2024 Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon č. 47/2024 Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (ďalej len „Trestný zákon“).

Novela prichádza ako reakcia na novelu Trestného zákona zo dňa 08. februára 2024, ktorá okrem iného priniesla aj **skrátene premlčacích dôb pri niektorých trestných činov**.

Predkladatelia si podľa dôvodovej správy uvedomujú spoločenskú objednávku ohľadom premlčania v prípade najzávažnejších trestných činov. Cielom novely je snaha, aby v prípade trestných činov podľa prvej hlavy, druhej hlavy, tretej hlavy a deviatej hlavy osobitnej časti Trestného zákona, t. j. (A) trestných činov proti životu a zdraviu, (B) trestných činov proti slobode a ľudskej dôstojnosti, (C) trestných činov proti rodine a mládeži a (D) trestných činov proti iným právam a slobodám, zostala zachovaná doterajšia právna úprava zániku trestnosti v dôsledku premlčania.

Pri uvedených trestných činov sa budú uplatňovať doterajšie premlčacie doby, a to najmä dvadsaťročná doba v prípade zločinov, za ktoré Trestný zákon dovoľuje uložiť trest odňatia

slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov. Medzi takéto zločiny patrí najmä vražda, zabitie, ublíženie na zdraví, hrubý nátlak, zavlčenie do cudziny, znásilnenie, sexuálne násilie, sexuálne zneužívanie týranie blízkej osoby a zverenej osoby, obchodovanie s ľuďmi, únos a výroba detskej pornografie.

Účinnosť novely (15. marca 2024) má zamedziť tomu, aby nastalo premlčanie trestného stíhania v prípade plynúcich premlčacích dôb vymedzených trestných činov, resp. zamedzí sa tak skráteniu premlčacej doby v prípade týchto trestných činov do budúca.

3. KONKRÉTNE ZMENY, KTORÉ NOVELA DO TRESTNÉHO ZÁKONA PRINIESLA

Jedinou zmenou, ktorú novela do Trestného zákona prináša je **doplnenie nového ustanovenia § 87 ods. 6 Trestného zákona**.

„Ak ide o zločin, za ktorý Trestný zákon v prvej hlave, druhej hlave, tretej hlave a deviatej hlave osobitnej časti **dovoľuje uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov, trestnosť činu zaniká uplynutím premlčacej doby, ktorá je dvadsať rokov; ustanovenie § 87 ods. 1 písm. b)** Trestného zákona sa nepoužije. Ak ide o prečin, za ktorý Trestný zákon v prvej hlave, druhej hlave, tretej hlave a deviatej hlave osobitnej časti **dovoľuje uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky, trestnosť činu zaniká uplynutím premlčacej doby, ktorá je päť rokov; ustanovenie § 87 ods. 1 písm. d)** Trestného zákona sa nepoužije“ (ustanovenie § 87 ods. 6 Trestného zákona).

4. ÚČINNOSŤ NOVELY

Novela nadobudla účinnosť dňa 15. marca 2024.

Publikované dňa 07.05.2024.

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeníach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, autora článkov JUDr. Martina Točka prostredníctvom emailovej adresy jurkovic@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2024